

BAJTÁRSI

LEVÉL

1957. évf. 5. sz. levél. 37. oldal. Utrecht, 1957. május 15.

A MAGYAR IFJUSÁG.

Sok tízezer kis társával együtt kicsi gyermek volt, amikor a felszabadító hadsereg megszállotta hazánkat. Ő is ott állt a többi éhes, rongyos nadrágú, mezítlábos kis társával a templom előtt. Előzőleg istenszolgálatot teljesített, mert a vasárnap délutáni litánián minisztrált. Hosszú barna haja a szemébe lógott, amelyen keresztül csillant elő a mindig és mindenre kíváncsi okos, ártatlan gyermek szempár. Csodálkozva, hangtalanul bámulta a gondozatlan kinézésű, durva vonású harcosokat.

Látott ő már katonát. Hisz a faluból is sokan voltak, akik haza-haza jöttek szabadságra... De ezek nem olyanok voltak... Mindegyikőjüket ismerte, csodálkozva, irigyladve szaladt utánuk, ha az utcán végigmentek. Ezekről félt. Ősztönösen is félt tőlük, meg azután a hol itt, hol ott felhangzott egy-egy sikoltás, egy-egy könyörgő szó, egy-egy fegyverdörrenés is félelmet váltott ki belőle.

Csak a sötétségbe átmondó szürkületbe jött érte nagyapja, vezette lézen haza. Addig az ósz plébános és a tanító tartotta őket együtt a templom körül.

Ottthon édesanyja – a tűzhely melletti székecskén ülve – ölébe vette, akinek mindent elmondott gyermekes kiszínezéssel, csodálkozva és kérdezőve.

– Ezek a katonák kis fiam oroszok, nem olyanok, mint a mieink. Ezekről nem tudsz beszélni, nem érted a nyelvüket, ne is menj közelükbe. Ezek felszabadították az országot, felszabadították minket. –

– Édesanyám, hát mi nem voltunk szabadok? –

– De szabadok voltunk kis fiam, de ők mégis azt mondják, felszabadították minket. –

– Ők nem mondták azt, csak a Pista bácsi éltette őket, és mondogatta, na végre itt a felszabadulás. –

– Pista bácsi addig is szabadon ivott, míg volt mit elinnia, meg szabadon sétálhatott, míg más dolgozott, és szabadon fecsegett, ahelyett, hogy a templomban hallgatta volna az Isten igéjét... –

De mára elég volt. Most felűdj le, mert holnap iskolába kell menni, korán kell kelni. –

– Az Esperes ur azt mondta, nem megyünk addig iskolába, míg azt újra ki nem dobolják. –

– Akkor is aludni kell. De mielőtt ágyba mennél... –

– Igen, előbb imádkozunk édesanyám úgy, mint mindennap. –

Es már el is kezdte az édesanyja, és a család apraja-nagyja a konyhában térdelve mondta el a szokásos esti imákat.

A faluban is megalázták a törtető, buzgó párttitkárok az ifjusági egyesületeket, aki koránál fogva beleesett, be kellett abba lépnie és az ottani felvilágosító előadásokat hallgatni.

Kell, hogy a fiatalság felvilágosult legyen; tanítani, oktatni. Kell őket – mondták. – Oktatták is a fiatalokat, hol ez, hol az, rendszerint

idegenből jött előadók. Szépen beszéltek, csak éppen nehez, illetve se-hogyan sem értette meg őket a gondjaira, nevelésükre bízott fiatalság. A mi fiunk minden előadás után odahaza beszámolt édesanyjának a hallottairól.

-Édesanyám, én nem értem meg azt, amit ezek mondanak.-

-Fiam, én nem tudom neked azt megmagyarázni, mert én ilyen sohasem tanultam annak idején. En csak azt tanultam, hogy legyünk becsületesek, dolgozók, vallásosok. Ezt meg is értettük, meg is tartottuk. Hiszen édesapám is dolgozik velem együtt kora reggeltől késő estig, hogy legyen nekünk élelmünk, ruhánk, mi egymás. Tiszteeljük a más tulajdonát, becsületesen élünk. Istennek, embernek megadjuk a tiszteletet, este hálát adunk a napért, reggel az Ő nevével kezdjük a napi munkánkat. Most meg már Te is dolgozol velünk.-

-Édesanyám, én nem is akarok más lenni, másként élni, mint amit itthon Magától, meg édesapámtól tanultam, láttam.-

-Jól van fiam. Később majd, ha még nagyobb leszel, sok mindent megértesz, amit ma nehezen vagy sehogyan tudnék neked megmagyarázni. A legfontosabb, Istennel légy mindig megbékélve! Kezd a napot az Ő nevével, végezd az Ő dicséretével s hálaadással. Ha így élsz, és szorgalmasan végzed el azt a munkát, amely éppen adódik, boldogulni fogsz.-

Mind túrhotlenebb lett az állapot az ifjúsági egyesületben. Erősebb lett a nyomás a kiképzői és előadók részéről. Kifülni az ifjúságból ama nemes cseméket, amelyeket eddig mintegy az anyatejjel magukba szívtak és amelyeket a szülői nevelés, az iskola tovább fejlesztett bennük. Kifülni a vallásosságot, hazaszeretetet, szülői iránti tiszteletet, megbecsülést. Elpusztítani gyökereitől az erkölcsösséget, lesúlyedni oda, amely posványban ők élnek.

Nincs Isten, nem is volt, nem is kell, mert az Ő törvényei gá-takat állítottak fel épp azok ellen, akik ellon ők küzdenek. A vallásos-ság csak a papok találmánya, hogy közben tarthassák a népet. A hazaszeretet elavult szólam, arra jó, hogy a népeket, az egyes nemzeteket elkülönítse egymástól. Ők pedig egy nagy világnépet akarnak alkotni. A szü-lők csak arra valók, hogy természetesen szaporítsák a népet. Az anya csak arra kell, hogy világra hozza a világpolgárt. Felneveléséről már gondoskodik az állam a különféle gyermek nevelőintézetekben. Erkölcs? az is csak a papok találmánya. Szeretkezzen mindenki azzal és úgy, aki-vel és ahogyan akar. "Leánynak gyermeket szülni dicsőség, asszonynak kötelesség."

A továbbképzés, az ifjúság felvilágosítása olyan méreteket öltött, amelyeket a józanul gondolkodó fiatalság nem fogadott el, sőt e-gyenesen megvetette azokat, előadókival egyetemben, de... az előadásokat látogatni kellett. Ők látogatták, de mert szilárd, vallásos, erkölcsi a-lapokon állottak, nem fogott rajtuk a dőre beszéd. Egymás között linevet-ték a mályont.

Vesztenivalójuk már nem sok volt, hiszen anyagiakban elvesz-tették már szü-eik azt, amit elveszthettek, erkölcsiükben meg csak megke-ményítette, megacélozta a mályon ellenállásukat. Társaik között csak el-vétve akadt egy-kettő, akik komolyan vették a hallottakat. A jőbrzésiük megvetették ezeket, biztatták, vigasztalták egymást, törvézgettek.

A nyílt ellenállásnak még, nem jött el az ideje. Pusztá kéz-zel meg nem lehet megvívni egy ilyen harcot. Várni! Várni, de ott és ugy-ártani, ahogy és ahol lehet! Minden munkahelyen adódik arra alkalom, csak úgy kell elkövetni, hogy mások, be nem avatottak ne lássák, ne jöjjenek rá, különösen ne az elkövető személyére.

Itt puhában szántották, ott későbben vetettek, amott sok mag hullott ki az érett gabonából; a szél verte ki. Hogy a melegen futástól kiolvadt a csapág, hát arról ki tehet, ha rossz az alap-anyag, a lenőzsir és olaj kevéssé. Hogy a bányász csatlánya sok, csak a "hányó"-ra való pa-lát és követ termel, tehet arról a bányász, mikor a követek veszik körül a szénét? Sok a selőjt a megmunkált daraboknál; Ők pontosan dolgoznak, csak az ellenőrző mászer pontatlan. De meg az alap-anyag oly silány, melyből csak véletlenül kerül ki jó darab. Ha nem lett volna annyi röp-gyűlés az üzembn, bizonyára elérték, sőt túteljesítették volna az elő-írt no más is.

Egy alkalommal hangos tiltakozással fajult a nem-tetszés a hallgatóság lelki húrjának az idegen eszméktől távolálló túlfeszítése révétkeztében.

Az oktatók megdöbbenve hallgatták az elégedetlenkedő felszólalásait, pillanatnyilag azonban nem mertek semmit tenni. Jól érezték, a tétet elvesztették. Majd csak közvetve lépnek fel az elégedetlenkedők, a felbujtókkal szemben akkor, ha fegyveres erőre támaszkodhatnak.

Az erre a célra kiküldött kopók azután nem sokat gondolkoznak, válogatnak, összefogni, ártalmatlanná tenni mindenkit. Hogy lesz beismerés, arról majd ők gondoskodnak...

Ismeri minéni a módszereiket. Itt csak egy segít, életet, mindent kockára tenni és menekülni arra, amerre lehet.

A fiatalok szeme összevillant. Szó, beszéd, megbeszélés mind felesleges. A szemek tüze, a fiatalos hev, az izmok megfeszülése mindent elmondott, mindenki megértette. A kivitelezésen nem gondoltak. Az észszaka sötétje már a határ felé igyekvők alakjait takarta.

A lopózva menekülők megdöbbenve állnak meg egy pillanatra a szokatlan jelenség észlelésekor. Földalatti moraj, földrengésszerű mozgása a vén földnek. Mintha ez is tiltakozását jelezne azzal, hogy megmozdul, bár csak a föld alatt, de morajlik s nem tetszését fejezi ki.

A határon őrt állók éles füle hallja a morajlást, hatása alatt állnak, megdöbbennek a szokatlan jelenség miatt. Hát minden ellenük fordul?

Megdöbbenésükben, páni félcmlükben még arról is megfeledkeznek pillanatnyilag, hogy a szokott fokozott éberséggel a drótos, a más határvonalat figyeljék. Kinek a lelkiismerete nem egészen tiszta, sokszor még a légy zümmögésétől is negretten...

A kis feszültség meg elég arra, hogy azok, akik a botrok alján, a terop gödreiben lapulnak, szerencsésen átjussanak oda, ahol életüket nem fenyegeti már közvetlen veszély.

Ilyen ma még a véreinkből származó magyar fiatalság. Mára az Egok Urának, amíg ilyen marad, nem veszett el semmi.

Valamikor valaki egy beszéde alkalmával, ahol sok fiatalok és gyermek is volt jelen, azt mondta: Nem Ti felnőttek, akik nem érte-tek egyet a mi elveinkkel, vagyok veszélyesek reánk. Hanem -itt a gyermekekre mutatott- ezek itt. Ha ezeket nem neveljük át, ha ők nem segítenek, nem támogatnak minket, ha nincsenek eszméinktől átítatva, akkor ügynök lesztek.

Mi boldogan könyvelhetjük el: A leigázott, meggyalázott, kifosztott, rongyokban, nyomorban élő édes, magyar, véreink, fiatalságunk között ügyül: elveszett, amíg ilyen marad a magyar fiatalság.

Ugy legyen!

oooOooo

ÁLDJA MEG AZ ISTEN...

Szeretném az "Anyák Napját" otthon elöltetni, Édesanyám háza táját csöndben szemléltetni! Megállnék a kis kertjében rózsabokrok között, Megcsókolnám halvány arcát a légszebbik mögött!

Piros szegfűt illesztőnek puha ősz hajába, S imádkoznék érette a jó Isten házában! Könnyes szemmel mondanám el panaszaim Néki, Mert ő az, aki fia sorsát lelke mélyén érzi!

Anyák-napi ünnepélyre is elmennék Vélo, Karonfogva kísérem én a gyermekek elébe! Hallgatnánk a kis unoka csilingelő hangját, Hogy köszönté az Anyát ünnepélyük napján!

Ugy képzelem: odafutna az Édesanyjához, S azután a ráncosarcu öreg ősz Anyámhoz! Széled hangon kívánná azt mind a két Anyának: "Áldja meg az Isten a mi édes jó Anyánkat!"

Pálházi András.

oooOooo

AHOGYAN MI LÁTJUK.

Az elmúlt hónap folyamán már olyan világpolitikai esemény történt, amely különös érdeklődésre tarthat számot.

Az egyik, az úgynevezett Eisenhower-Doktrin létesítése, amely a közkeletű térség békejének biztosítását szolgálja; a másik, a Szovjetunió elkecsereedett védekezése az "atom bekerítés" ellen.

Az Eisenhower-Doktrin az Amerikai Egyesült Államok Kormányának arra irányuló elhatározása, hogy a közkeletű államok béke fejlődését és együttélését fenyegető kommunista akció minden rendelkezésre álló eszközzel megakadályozza, amennyiben az érdekelt államok valamelyikük szükségét látja, az arra rászoruló közkeletű államokat gazdasági segítségben is részesíti. Törökország, Irán, Irán, Afganisztán, Pakisztán, Líbanon, Izrael, Jordánia, Saudiarábia, Athyopia, Lybia és Tunisia elfogadták ezt a kilatásba helyezett segítséget, míg Syria, Egyiptom és Jemen visszautasították azt. A visszautasítás oka nyilvánvalóan ez utóbbi országokban fokozatosan erősbbödő kommunista befolyás.

Amidőn április hó folyamán Jordániában a két szomszéd államból - Egyiptomból és Syriából - irányított és támogatott, a királyság megdöntését célzó mozgalom komoly méreteket öltött, az Egyesült Államok elnökének azzonnal megindult. A Földközi tenger nyugati kikötőiben horgonyzó 6. hajóhadat - jóformán brák alatt - az említett tenger délkeleti sarkába összpontosították, hogy amennyiben Jordánia királya azt kérné, közbelépjenek. (A 6. U.S.A. hajóhad 50 hadihajó-egységből áll, közöttük a világ legnagyobb repülőgép anyahajója, a "Forrestal", 3500 főnyi meg szálló erővel és 100 repülőgéppel a fedélzetén).

Jordánia fiatal királyának a hozzá hí maradt csapatokkal sikerült rendet teremtenie az országában, úgy hogy az ami hajóhad nagyobb egységei már május hó első napjaiban elvonultak, csak kisebb megfigyelő egységeket hagytak vissza Lybanon partjai előtt. Angol jelentés szerint a 6. hadihajóhad mozgását legalább 5 szovjet tengeralattjáró állandó figyelemmel kísérte.

Az Amerikai Egyesült Államok nagyszabású hadászati terve: Szovjetország atom-fegyverekkel való bekerítése a körülötte létesített támaszpontokról, - a jelöl szerint a megvalósulás felé közelodik. A Közkeleten úgy próbálkozik a szovjet támogatások létesítését megakadályozni, illetve az atom-gyűrűt áttörni, hogy ezekben az országokban a nyugati államok, illetve az ezekkel szövetséges kormányok ellen állandóan igazat és felkeléseket szervez. Az Észak Atlanti Szövetség védelmi rendszerébe tömörült európai államok (Svédországtól félkörben Spanyolországig az egészen Görög, illetve Törökországig) kormányait és lakóit pedig szorosan goromba hangu jognyilatkozatokban és rádió után megtorlással fenyegeti, ha felségterületükön atom támaszpontok létesítéséhez hozzájárulnak. A különböző országok külügyminiszterei közül legáltalában a Német Szövetségi Köztársaság külügyminisztere utasította vissza a fenyegetést tartalmazó jognyilatkozat. Kihangsúlyozta, hogy a Szovjetunió vezetői - úgy látszik - abban a téves hitben vannak, hogy kizárólag nekik van előjoguk atom-fegyverek gyártására és az európai országoknak: azokkal való állandó rémületben tartására. Magyarország esetében világosan és félre nem érthetően bebizonyították, hogyan közelik a szabadság után vágyó népeket.

A Nyugateurópai Unió május 6-9 között Strassburgban ülésezett s az elnök, Spaak belga külügyminiszter már megnyitó beszédében követelte, hogy valamennyi nyugateurópai állam hadseregét haladéktalanul szerelje fel atom-fegyverekkel, mert az erről való lemondás egyenlő volna a Moszkva előtti kapitulációval, ami viszont azt jelentené, hogy önként alévetjük magunkat a kommunista uralomnak. Hivatkozott továbbá arra, hogy a legutóbbi bonni NATO tárgyalásokon az azon résztvevő tagállamok képviselői gyhangulag egyetértettek abban, hogy hadseregeik ütőerejét kizárólagosan csak az atom-fegyverek bevezetésével fehozhatják. Ha Kreaml urai azt kívánják, hogy Nyugateurópa mondjon le az atom-fegyverekről, akkor elsősorban maguk hagyjanak fel az atom-fegyverek továbbgyártásával és hadseregük azokkal való felszerelésével.

Talán nem érdemtelen felemlíteni, hogy Londonban lezokrolásról tanácskozó bizottság első ülésai alkalmával a Szovjetunióban 8 nap alatt négy atomrobbantási kísérletet hajtottak végre, amidőn a szovjet delegátus az említett tanácskozások alkalmával az atomrobbantási ki-

sérletek és az atom-fegyverek további gyártásának azonnali beszüntetését javasolta. Anélkül, hogy a szovjet hatalmas erejét lebecsülnék, talán mégis érdemes lenne erőszakkal is léket vágni a blöffökkel telt orosz léggömbök, mert az a meggyőződésünk, hogy a további keztyős kézzel való kezelés útján a nyugati szabadvilág el nem éri végüljét.

Nem elégséges annak a megállapítása, hogy Magyarországon 1956. október 25. és november 10-a között lezajlottak inkább háborúnak, mint felkelésnek minősülnek, mert a szovjet beavatkozás nyílt katonai támadás volt és a magyar nép mint olyannal szállt szembe. Ezt állapítja meg az Amerikai Egyesült Államok kormányának május 2-án az ENSZ titkárságához juttatott jegyzéke. De hol marad a megtorlás? Avagy csak ez is arra jó, mint az ENSZ-nek a magyar ügyben hozott határozatai, amelyeket a Szovjetunio még válasza sem érdemesített mindeztideig és gátlásmentesen fogantatott Hazánkban folytatólagosan és fokozatosan olyan intézkedéseket, amely helytartójának, Kádár Jánosnak pozícióját megerősíti.

Nagyon találóan jellemezte a nyugati szabad országok közömbösségét egy honfitársunk, a 27 éves G. Tibor, aki a Ruhr-vidéken bár jól fizetett munkát és megélhetést talált, mégis visszatért Magyarországra, mert mint mondotta: csalódott! Elindulásakor az alábbi szavakkal bucsúzott munkatársaitól: "Azt hittem, hogy Nyugaton lelkes harcosokat talállok: a kommunizmus megdöntésére, de ohelyett csak udvarias, szíves emberkeket találok, akiknek csak egyetlen problémájuk van: jól élni! Amikor a mi szabadságharcunk a szovjet páncélosok tüzeiben összeomlott a Nyugat fegyverek helyett ragtapaszt küldött. "Hogy mi egy szabad Európáért harcoltunk, Europa vezetői azt tudomásul nem vették, mert túl könnyelműek lettek s átmenetileg sem hajlandók a jelenleginél rosszabb sorsot vállalni s az esetleges habertól pedig páni félelemmel irtóznak. "En azt szeretném, ha minél több, kipróbált szabadságharcos bjtársam visszatérne Magyarországra, hogy az új harcra felkészülhessünk. Most legálább tudjuk, hogy egyedül maradtunk!"

ooo0ooo

IGY SZENVEDTÜNK ÁRTATLANUL.

A Sas-hegy - Sasady ut - Kelenföld p.u. háromszögében 1945. január 15-én este elég súlyos sebesüléssel az oroszok fogságába. Légnyomást is kaptam, és amire magamhoz tértem, nem volt segítség. Logényem és egy új rajparancsnokom, B. László csb. támogatása mellett jutottam el Budaörsig, erős orosz kísérettel. Itt az oroszoknak valamilyen magasabb parancsnokságuk lehetett. Két napig egy tyukólba tartottak, s megpróbálták minden eszérrel belőlünk értékes felderítési anyagot kicsikarni. Naponta többször főbelövésrel fenyegettek meg bennünket. Azokban úgy érzem most is, -több mint egy évtized távlatából-, hogy még kísértésbe sem estem az árulásra.

Az talán nem is említésre méltó, hogy minden értékünkől megfosztottak bennünket (óra, cigarettatárcs, gyűrű stb.), de az igen, hogy a ruhaneműinket elszedték tőlünk, még a logazükségesebbeket is. Ezekből töltözött át leplezésül s így egész századok manipuláltak. Az elszedett holmi ellenértékül jó magam vagy 4 számmal nagyobb orosz talpnélküli bakancsot kaptam, hátamra egy rossz pokrócot terítve s fejemen egy szürke kalappal indultam el akkor még nem sejtett kálvariám, kinszenvedés-innek sorozatos útján. Ha csak egy pill nátra láthattam volna, amin lo évon koroztúl átmegeyk, pusztán kezemmel monstem volna neki az első orosz szuronynak. Talán erőseinek hangzanak ezek a szavak, de csupán azoknak, akik e golygatai szenvedésekről csak a rádiók, vagy újságok pár-szavas emlékezeiséből sejtették valamit.

Több mint 20 napon keresztül vonszoltuk magunkat a hihalt, jeges, hűvös utakon gyalog, egészen Bajáig. Ez alatt az idő alatt nyolc-szor kaptam csupán emni (pl. 10 dkg. kenyert 4-5 dkg. szalonnát). Nem akarok mindent aprólékosan részletezni, mert ez több kötetet tenne ki.

Bajáig -habár sebesült voltam- ötször próbáltam szökni. Nem sikerült. Itt már meghozódottak a betegségek. A kórhóplaltatott, kimorult, átfázott szervezet máról-hólnapra esett össze.

Nyolc nap után vonattal átszállítottak Temesvárra. Egy G. vagonban 63-an, köztünk 13 tisztí-asszony, s valamennyiünknek hasmenése, W.C. nem volt. Mindenkinek az elhípezelésére bízom a három napos utazásunk körülményeit, tekintve, hogy a vagon-ajtók aljánál csupán 1-2 cm.-os rés volt.

A HEGYZETETT ŐRÖM.

(folytatás)

Jóság?...ismételte méltatlanokdva a csendőr. -Miféle jóság-ra gondol?- Kérdezte, de választ sem várva folytatta: -Hát kedves uram, ha az én gyermekem elesavarogna és maga megtalálná, nem örömmel sietne vele hozzam?-

-Ugy-ugy őrmester ur örömmel... De akkor őrmester ur nem mindjárt az áldomással kezdené?-

-Ah! Magyar emberek vagyunk!-

-Nohát, ...csak ezt akartam...- válaszolta mosolyogva a gyermek apja, miközben egy borral telt üveget húzott elő a kabátja alól.

A járőrvezető megpillantva az üveget felszisszent: -Psz! csaváros eszű székely!- Majd gyorsan mentegétdzésbe kezdett: -Ne haragudjék, de most szolgálatban vagyunk. Majd pótoljuk egy más alkalommal. Különben pedig a gyomrom sincs most teljesen a "helyén", de lesz még rá alkalom!-

-Ejnye, ejnye őrmester ur, hát még egy pohár bort sen inna meg velem, ha akkor találán meg a fiát, amikor maga éppen szolgálatban van? Hiszen az előbb mondtán, hogy magyarok vagyunk!-

-Jó, jó, de a szolgálat, az szolgálat. Nem tréfa, töltött puskával...-

-Értem, őrmester ur. Nem tréfára gondoltam, hanem a katona élettemre. Ne haragudjék, de már most elmondom: A szolgálatvezető őrmesterünk oktatott bennünket az egyik parancshirdetés után. Magyarázta, hogy a kapitány ur, a mi apánk. Őt pedig tekintjük úgy, mintha az anyánk volna. Mert ő valóban úgy szeret bennünket, mint az anyánk, de természetesen csak akkor, amikor nincsen szolgálatban. De viszont azt jegyezzük meg jól magunknak, hogy ő mindig szolgálatban van! Erre az egész század majd kicélt a nevetéstől...-

A két férfi olmosolyodott, s emberünk ezt a pillanatot felhasználta arra, hogy gyorsan megtöltötte a magával hozott, töltrő ruhába gondosan becsavargatott 3 poharat.

-No vegye rossznéven tőlem, - kezdte a tiltakozást újból a csendőr- de most igazán nem esik jól...-

-Csak egy cseppet őrmester ur, ...a kis csavargó egészségrebízta jő szívvel a csendőrt, poharával gyöngéden koccintva. Talán a kis csavargó szó, de lehetséges a falusi szívélinessége hatotta meg a járőrvezetőt, bár idegenkedve, de megfogta a poharat, koccintott és belekóstolt a nedűbe, miközben tréfásan megjegyezte:

-Rögen nem találkoztam ilyen sokoldalú emberrel, mint Ön kedves uram, aki kihasznál minden alkalmat, hogy célját elérje...-

-Ki, hogyan születik- válaszolta röviden, majd fejével a másikat úgy felé intett és kérdően tekintett a csendőrré.

-Isten ments!- tiltakozott a járőrvezető, eltalálva a falusi gondolatát. - Hogyjuk aludni, mert már két nap óta igen-igen keveset pihent...-

-Két nap óta?...- ismételte elképedve a férfi, hirtelen felkelt a székéről. - De hiszen akkor ön?...- nézett nagy szemekkel a csendőrré.

-No, nem olyan veszélyes, különben is ön többet pihentem, mint ő. - A gyermek apja azonban elvesztette nyugalmát, gyorsan a pohara után nyúlt és sietve kiürítette.

-A Teremtő Isten áldja meg őrmester urékat! Pihenjenek jól és majd reggel beressenek fel, akarnék valamit mondani...-

-Talál reggelre egy újabb csapát tervel a részünkre?- kérdezte mosolyogva a járőrvezető.

-Őrmester ur, ...fordult vissza lassan az ajtótól a falusi, s lassó sértődötten tekintett a csendőrré. - Ne gondoljon rosszra. Valóban mondanivalóm van...-

-Elnézést kérek uram, - mentgette magát a csendőr, -de úgy gondoltam, hogyha komoly mondanivalója volna, úgy megmondán azt most...-

-Mog is akartam, ... de most látom, hogy nem idevaló lenne... Reggel majd több idejük lesz meggondolni... Ha kipihenték magukat...-

-De uram, ha valóban mondani akar valamit, jobb, ha azt most megmondja, mert lehetséges, hogy reggelre már a hetedik határban leszünk. Különben pedig isméri a közmondást: "Jobb ma egy veréb, mint holnap egy tuzok"...-

-Az ak Hagya helyben az idézett közmondást. - Igaz, nem nagy dolgotól van szó, csupán azt akartam mondani, hogy az őcsém fia, a Ger...

gely... Talán ismerik is, míg gyűtt-ment az ordasi erdőben a fiamat keresve, egy lovat talált egy fához...

-Mit? -kiáltott közbe brónteljes hangon a jv., leugorva az égy széléről. Majd ugyanakkor a másik: égy takarói a levegőbe lebbentek, s a járótárs egy állt az égy előtt, mint egy szobor.

Emberünket úgy meglepte a látvány, hogy sietve a kilinccs után nyúlt.

-Ne! Ne!...várjon egy pillanatot- kiáltott utána kérésben a jv., akit szintén meglepott járótársa viselkedése.

A nagy meglepődés után gyorsan kiüritették az úveget, s felkeresték Gergelyt, aki a járót elkalauzolta a fához pányvázott, gazdátlan lóhoz. A járót pillanatok alatt megállapította, hogy a gazdátlan ló azonos az ellopott lóval, melynek ügyében nyomozott. Az nap esti órákban pedig tettenérte Kalányos Jónás lóbor cigányt, aki a lovat elvezetni akarta. Ezek után a járót felkereste a kis csavargó édesapját, akinek meleg kézszoritással köszönte meg a segítségét.

-De őrmester ur- szegte a gazda kissé oldalt a fejét- ez az én segítségem nem olyan valami, mint a maguk jósága volt?

oooOooo

B.76.

CIGÁNYOK.

Bevallottam már, szerettem a cigányt. Nemcsak a feltehetően öltözött hávóházi legénységet, akik sokszor derítették fel muzsikájukkal, hanem abból a fajtából mindegyiket, lett legyen az vályogvotó a falu végén, tolnó-vályó a nyárfás Duna-parton, vagy falusi furbó az egyéb hasonló "műszert" előállító útfoltozó cigány, vagy csak egyszerű lóbor cigány. Az elsőnek onlítottak a cigányság elitjét képviselték, akik közül nem egy játékkal az uralkodóknak jutott, ertve ezt úgy, hogy uralkodók előtt is játszott. Itt csak boldog emlékké Erzsébet királynéknak említom, aki annyira szerette a mi árva nemzetünket, s talán a "Lehullott a rozgó nyárfa, ezüst szinű levele..." cigány-muzsika hallgatása is hozzájárult ahhoz, hogy mégjobban és hathatósabban pártfogolja nemzetünkét az uralkodó előtt.

A többiek érdemelték, mert még a szemük járásából is mindig valami gyermeken ügyüdséggel párosult ravaszságot láttam. És ezt szerettem ellesni. Élveztem mozdulataikat, viselkedésüket, beszélgetésüket kísérő hoves taglejtésüket, azt a hangzavart, amíg valamilyen megegyeztek s agyafurtnak tetsző előadásukat.

Eszembe jutott 1-2 cigány historia. Elmondom ezeket. Dajtársaim talán nem ismerik ezeket, és gondolom, hogy olvasásuk közben legalább pár pillanatra elterelni sikerül a figyelmet a napi gondokról. Talán sikerül egy percre derűt varázsolni oda, ahol a bú a napi vendég. Ha ez sikerül, célom elértem.

Az Érsekség birtokai nagyobb részben a Duna balpartján terültek el. Nagyjában Parkány, Ersekújvár, Komárom háromszögében stb. Az uradalmnak a községektől elkülönítve külön dögtenctője volt. Az intézőségek észlelték, hogy az elhullott és elföldelt állatok másnap már ki voltak ásva, és az illető községbeli cigányok vígan lakmároztak. Sommi tilalom, ellenőrzés nem használt. A jósági igazgatóság végül is úgy intézkedett, hogy az elhullott állatok tetemét mesztejjel kell leönteni. Egyidejűleg kevesebb volt a fogyasztás. Kis idő múlva a régi méreteket érte el a tetem kihasználása, fogyasztása. Az őrsök szigorú ellenőrzése rendszerint csak arra szorítkozhatott, hogy a tetteseket feljelentették. A csalókmány nem szűnt meg. A jósági igazgatóság elrendelte, hogy az elhullott állatok az erdőben karbolénummal locyennek bőségesen leöntve.

Az első eset után -vagy 3-4 hétre- négy tagu cigány küldöttség jelent meg az esztergomi érsekség épületében. Akadálytalanul eljutottak a primási titkárral elbeszélőig. A titkár kérdette tőlük jöveteleik célját. Minden másról beszélték, csak az igazi okot hallgatták el. Gondolom, az elintézés az lett volna, hogy a titkár jó tanácsal elküldi őket. Erre azonban jelent meg a titkár szobájában Csernoch János, az ész főpap, kit az ott várakozók felkálva, nély meghajlással üdvözöltek. Ebből a cigányok megállapították, hogy ő a primás. Nála mindenki meghallgatásra talált.

-No mit akartok?- kérdezte utyai jósággal a cigányoktól. Erre azután a legbátrabb előállított kérésükkel: -Naccságos

Primás ur, kezeit csókolom. Kéréssel gyöttünk. Tegyen rendet ezek között a bibaist ispanyok között. Eddig a deg a miénk volt. Mink nem panaszkodtunk semmit akkor sem, amikor meszet ontettek a legfinomabb mardallóra (döghus), de mióta ezt a bidességet öntik rá, még mink is alig tudjuk megenni. Azt meg csak nem akarja, hogy mink is óhen pusztuljunk! -

A mindig komoly Csernoch érsek, mintha elmosolyodott volna, de nyomban elhagyta a titkári szobát.

ooo0ooo

(folytatjuk)

KÖZLEMÉNYEK, HIREK, SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Szülőföldem elnevezésű budapesti rádió március 13-án 21 órakor többek között az alábbiakat közölte: A következő üzenetünkben egy sír édesanyja szől Austriába szökött fiához. Aztán egy elcsukló nő hang az alábbiakat mondotta: "Édes Levente fiam. Miért hagytál itt bennünket? Mióta elmentél, földában sírunk utánad. A kis öcsikéd is nagyon vár. Ki akadályozhat meg Austriában, hogy édesanyádhoz visszatérj? Jöjj haza!" Majd hangja sirásba fullt és utána a bonondó szólat meg: a Bánk Bán-ből közvetítettük egyes részleteket.

Egyik ujonnan kimenekült Bajtársunk az alábbiakat füzte a fenti adáshoz. "Igen, igaz van a budapesti "Szülőföldem" adójának. Magyarországon 12 év óta nagyon sok édesanya sír. Olyan sok pedig, mint a múlt év novemberének fekete vasárnapja óta, még sohasem sírt odahaza. De sírnak a magyar édesanyák nemcsak otthon, hanem a világ minden részén. Ami különösen az elmúlt hónapokban történt otthon, nem szabad magyar édesanya, aki azok miatt nem sírna.

Sírnak a magyar édesanyák, de nem a rádió mikrofonja előtt, a színpadon, vagy a moziban. A sáatáni zsarnokság 12 éves magyarországi uralma alatt alkalmunk volt látni könnyező magyar édesanyákat a városok és magyar falvak templomainak homályában, amint a kereszeten függő üdvözítő előtt térdelve imádkoztak az elhurcolt gyermekéért, apját, testvérét, az üldözött és elhurcolt vezetékért.

Láttuk az elmúlt évék május utolsó vasárnapjának előestéjén, midőn könnyező magyar édesanyák az ój leple alatt, titokban helyeztek virágokat az első és második világháború hőseinek emlékművére kegyeletből és az új martírok iránti hódolatból. Róluk ugyanis nyíltan sehol sem emlékezhetett.

Láttuk a magyar édesanyákat az elmúlt év október és november hónapjának dicsőséges napjaiban mosolygva, lelkesítő szóval bucsuzni a férjüktől, a gyermeküktől, akik csaknem pusztá kézzel indultak harcba az ördögi hatalom tankjai ellen, és láttunk sok édesanyát gyermekével együtt harcolni.

Láttuk a magyar édesanyákat november 3-nak fekete vasárnapja utáni napokban búcsuzni gyermekeiküktől, akik az akasztófa és kényszermunka előtt Nyugatra menekültek. Először ismét láttuk sírni a magyar édesanyákat és nem tudjuk, hogy mi okozott nekik nagyobb fájdalmat, a gyermekeiküktől való elválás, vagy nemzetünk sorsa iránti aggodás.

Adjunk hátát a Mindenhatónak, hogy a legsötétebb napokban is minden áldozatra kész magyar édesanyákkal áldotta meg Hazánkat. Amíg a magyar ifjúságot ilyen édesanyák nevelik, nemzetünk a legsötétebb elnyomás ellenére is élni fog.

Mindannyian tudjuk, hogy az Austriába menekült Leventének és közel 200 ezer magyarnak közös édesanyákhöz, a magyar Hazába való visszatérését a szovjet tankok közrei akadályozzák meg. Kelt Hollandiában: A városztók.

A Kádár-féle hábkormány intézkedésére a magyar-osztrák határon újból vasfüggöny létesítettek. Osztrák oldalról történt megfigyelés szerint a határnak drótakadályokkal és álmazarakkal való házagnélküli lezárása április végéig befejeződött.

Még az új vasfüggöny létesítése közben történt, hogy két magyar katonának ügyes csolfogással sértetlenül sikerült átjutniuk szabad földre. Egy két fős határőr járőr egyik tagja fegyverét eldobva rohant a határ felé. A járőrtárs üldözébe vette, lövöldözött is utána, a lövések zajára figyelmeztetés lett előljáróik megolgodására. Amikor az üldöző is elérte az osztrák határt, ő is eldobta a még füstölő géppisztolyát és átrohant.

Ezton köszönettel nyugtázzuk az Ön . . . hozzájárulását a BL-re a közp. segélyalpra

a szabad Austria területére.
Kádár helytartó tandésának legnagyobb fejtörést ma is az iskolás gyermekek okozták, akik minden tanórán két perces némaságot fogadtak az októberi hősi emlékére és ezt szigorúan be is tartják. Budapeston az elemi iskolák előtt még ma is költőruhás szovjet rendőrök ügyelnek a rendre.

A beszolgáltatandó gabona árát önkényesen leszállították Kádárék. A búzárért 280 helyett 240, rozsárért 260 helyett 220, tengeri és zabért 300 helyett 240 forintot fizet az állam s így fosztja ki az amagy is teljesen elcsöngényedett földműves magyar lakosságot.

Országunk "felszabadítás"-ának állami ünnepé nyilvánított 12. évfordulóját, ez év április 4-én, csak a budapesti házmesterrel megtették: még a teljes botrányba fulladástól. A házmesterrel lobogózták fel a főváros házait a K.P. parancsára. Ez évben egyébként a szokásos katonai díszelgések is elmaradtak, mert nincs hadsereg, és a főváros utcái -dacára a munkaszünetnek- egész napon át tátongtak az ürességtől.

Az Egyesült Nemzetek Vezetőtákarát április 12-én felkérte a Kádár főlembahormány, hogy egy általa választandó időpontban látogasson el Magyarországra. Ismeretes, hogy annak időjén magyarországi beutazását a Vezetőtáknak a most öt invitálók ismételtlen visszautasították. A meghívást most a Vezetőtáknak nem fogadták el.

Bajtársaink leveléből idéznék: "Levelét és a Bajtársi Levél c. lapot egyidejűleg megkaptam. Örömmel olvastam azokat és nagyon boldog vagyok, hogy a hosszú megpróbáltatások után testületi szellemünket ébrentartó bajtársi közösségünkkel a kapcsolatot fel tudtam verni. Igen, 20 éve lesz annak, hogy Salgótarjában, a "Pipis" hegy alatt lévő gyönyörű laktanyában találkoztunk. Nagyon szépen köszönöm a lap megküldését is és kérem Alezredest urat, hogy a további lapok árát hova fizessék be?" Aláírás.

Egy másik Bajtársunk, akit segítőtünk, hogy gyógykezeléséhez szükséges gyógyszereket beszerelhesse, az alábbiakat írja: "Nem találok szavakat, hogy hogyan köszönjem meg jószívűségüket, csak azt, hogy fogadják szívemből jövő hálás köszönetemet mindhöz, akit hozzájártak, hogy rajtam segítsenek. Nagyon örülök, ha valaha viszonzhatnám jószívűségüket." Aláírás. (Ez az újonnan menekült Bajtársunk 70 éves.)

Hősi Napján, hazai szokás szerint május hó utolsó vasárnapján, ez évben 26-án, senki ne felejtsezzék meg közülünk leróni irántuk való háláját és hősiéletét! Duzzó imádsággal kerjű: a Mindenhatót, hogy a megsokszorozódott magyar hősi áldozat ne legyen hiábavaló, s engedje meg nekünk mielőbb, egy szabad Magyarországra való visszatérésünket!

H A N D S C H R I F T - K É Z I R A T. ADRESS-CIM: B.L. Szerkesztőség.
UTRECHT, Merwedekade 185 bis. NEDERLAND.

DRUCKWERK Aan Heer dr. Béla R e k t o r
PRINTED MATTER Mr. 376. Eddy Rd.
PÉRIODIQUE Msr. CLEVELAND 8. Ohio.
DRUCKSACHE Herrn

U.S.A.

